

MEGHÍVÓ

A MADÁCH IMRE VÁROSI KÖNYVTÁRBA

(Balassagyarmat, Rákóczi fejedelem útja 50.)

2024. Április 23-án, kedden 17 órára

Németh Péter Mikola

MYSTERIUM CARNALE / MISTERIUM CIALA

Hommage 'a Pilinszky / Németh Zoltán Pál Fotográfiáival
c. magyar-lengyel nyelvű kötete bemutatójára

Fordították:

Aleksander Nawrocki, Konrad Sutarski

Bemutadják:

Dr. Habil Gréczi-Zsoldos Enikő

nyelvész, irodalmár, egyetemi docens

Karaffa Gyula

költő, kézműves, a Börzsönyi Helikon szerkesztője

Közreműködik az AZNAP PROJEKT:
Németh Zsófia Nóra (versmondás, fuvola, ének)
Stanislaw Lazarus (versmondás lengyel nyelven, doromb)
Hoffmann Tamás Boldi (szintetizátor)
Bakai Márton (hegedű) Bordás Péter (basszusgitár)
Németh Balázs Kristóf (ütőhangszerek)
és a Költő

A J Á N L Á S (O K)

Németh Péter Mikola

COMPASSIÓ

Pilinszky palimszeszt(usz)

Milyen lesz az a *VisszaSejtesít*,
amiről csak hasonlatok beszélnek,
olyasfélék, hogy oltár, szentély,
megtérés, kézfogás, ölelés.
Fűben, fák alatt megterített asztal,
hol nincs első és utolsó vendég.
Végül is milyen lesz, milyen,
az a nyitott szárnyú ikaroszi
emelkedő zuhanás, az a
VisszaHáramlás a *Temenosz* lángoló szívébe,
közös fészkébe? — Nem tudom, és mégis, hogyha
valamit tudok, hát ezt igen: e forró folyosót,
a nyíl egyenes labirintust, melyben mind tömöttebb
és egyre tömöttebb és mind szabadabb
a tény: — Repülünk.

COMPASJA

(do palimszesztu Pilinszkyego)

Jaki będzie ten Powrót Przeczuć.
o którym jedynie podobieństwa mówią,
tego rodzaju jak ołtarz, świątynia,
podanie dłoni, powrót Trójcy, uścisk,
w trawie, gdzie pod drzewami nakryty stół,
przy którym nie ma pierwszego i ostatniego gościa.
Wreszcie jaki będzie, jaki będzie
ten o rozpostartych skrzydłach wznoszący się
upadek Ikara, ów wielki
Powrót Przeczuć, w płonące serce
temenos, we wspólne gniazdo?
Nie wiem, a jednak, jeślibym
cokolwiek wiedział, wiem tylko tyle,
ten rozpalony korytarz, labirynt prosty jak strzała,
w którym wszystko staje się bardziej zwarte i
i jeszcze bardziej zwarte i bardziej swobodny
jest fakt, iż lecimy.

(Aleksander Nawrocki fordítása)

ORSZÁGÚT – 2022. november 14.

GÁSPÁR FERENC: EGY RÉGI-ÚJ EVANGÁLIUM

Németh Péter Mikola könyvét a Pilinszky iránti hódolat ihlette, versei is hasonlóan tömörek, képszerűek és nem utolsósorban: a misztérium keresői.

Gyönyörű könyvet adott ki a Napkút Kiadó. *Mysterium Carnale* a címe, amit nagyjából érzéki rejtélynek fordíthatnánk, ha a misztérium szó nem jelentene mást a magyar nyelvben. De bizony jelent, mert itt Isten rejtélyességéről, meg nem foghatóságáról van szó, a legvégső és legnagyobb misztériumról.

A kötetben olvasható versek, képversek és egyéb szövegek Németh Péter Mikola művei, a szerző testvérével, a művészi fotókat készítő Németh Zoltán Pállal együtt jegyzi a könyvet, melyet a Pilinszky János iránti hódolat ihletett, és ehhez, vagyis a mesterhez igazodva Németh Péter Mikola versei is hasonlóan tömörek, képszerűek és nem utolsósorban: a misztérium keresői. Egy közülük, például az *Ars poetica* még egy kisajánlóba is befér: Már semmit sem tudok. Csak ragyogni. Tündökölni / a kirakatok előtti napsütésben. / Melegedni és fölengedni legvégül, / akár az üdvözültek. // Elnézni – mielőtt a teljes feledést / kiérdemelném.

A magyar és lengyel kétnyelvű kiadvány örvendetes módon immár a harmadik, ezúttal bővített kiadást ért meg. Ez a tény pedig arra mutat, hogy a ránk zúduló, lassan már a kultúra minden területét elborító hollywoodi nyomulás, felületes puskaropogás és semmitmondó ördögi álművészeti özön ellenére még mindig van kereslet igényes és az élet nagy dolgaival foglalkozó könyvek megjelenésére és lapozgatására. És ez önmagában is már-már egy új evangélium.

(:)

Kellő áhítattal, valami személyes titkot feltáró várakozással vettem kezembe Németh Péter Mikola *Mysterium carnale / Misterium ciala – Hommage 'a Pilinszky* című verskötetének harmadik, magyar-lengyel nyelvű kiadását, s már az első oldalak után éreztem, feltárul előttem a teremtés misztériuma, melyet a szerző egy elképzelt és hihető világba helyez, ahol a vallásos odaadás, a transzcendens és személyes Isten hozzátartozik az élethez, a kulturális környezethez.

(Csontos Márta: **Szenvedéstörténet újraértelmezve**
Gondolatok Németh Péter Mikola verskötetéhez
Irodalmi Jelen XXIII.évf.261.szám-2023. Július)

(::)

Németh Péter Mikola *Mysterium carnale* című kötete látszólag alkalmi jellegű kiadvány, de csak látszólag: hommage 'a Pilinszky születése 100., és halála 40. évfordulójára. Az ünnepi alkalom azonban nem pusztán hagyományos értelemben vett tiszteletadás, hanem az ünnep által kirótt számvetés és összegzés is. Már maga a cím, drámai helyzetre utal: a versek a maguk folyamatában egy személyes passió stációiként olvashatók, gyakran címükkel is a húsvéti ünnepkört idézve.

E „lineáris” olvasat mellett azonban lehetséges egy másik, közös, „vertikális” olvasata is a verseknek, hiszen valamennyiük tétje, hogy miként élhető meg és mutatható fel az a kegyelmi pillanat, amelyben profán és szakrális ismét összetalálkozik, s egymást értelmezi. A két, egymástól különvált szféra közötti kapcsolatot felvételéről, illetve ennek kísérletéről szólnak a versek – ha tetszik, a párbeszéd lehetőségéről, létezésünk megannyi rétege: a testi és lelki, az evilági és túlvilági, az Én és a Másik, a csend és a szó, vagy épp a fénykép (Németh Zoltán Pál fotográfiái) és a fivér költeményei, valamint (kortárs líráinkban egyedülálló módon) a keresztény tradíció és a neoavantgárd között. Mindeközben a kötet egésze a szerző Pilinszky János életműve olvasatáról is számot ad: újszerű módon gondolja tovább e költészet hatását és aktualizálja mai, egzisztenciális helyzetünkre.

(Hafner Zoltán: Fűlszöveg)

(:::)

A címadó verset a szerző maga így fordította anyanyelvére: *Testté vált hittitok*. Mindenképpen a test, a hús misztériumáról tudósít Németh Péter Mikola versben, vizuális költeményekben, képversekben, képi anyagokban egyaránt. Nevezett költeményhez Tűz Tamástól (1916—1992) is beemel egy többsoros idézetet, és gregorián kottát is mellékel a szöveghez. Az indító ciklus és a vers címe: PASSIÓ. A változatos betűtípusok, méretek, vastagságok kifejezetten látványkönyvet eredményeznek. A szöveg hűen szolgálja a szerző vizuális törekvését. Írásai többnyire rövidek és titokzatosak, de nem megfejthetetlenek. A test misztériumában állandóan érzékeljük a lélek jelenlétét, és a test maga mind a kötet kezdetén, mind a záró, a megjelenítést lekerekítő szövegekben (*A diófa hajlékában, Ars poetica - Hommage à Pilinszky*) a kisdedet, a gyermek Jézust vetíti elének. A „hús szentsége” tehát a gyermek, a megszületett, magának az életnek a misztériuma, mitológiája. A címadó verset a szerző maga így fordította anyanyelvére: *Testté vált hittitok*.

.....

Mindenképpen a test, a hús misztériumáról tudósít Mikola versben, vizuális költeményekben, képversekben, képi anyagokban egyaránt. Nevezett költeményhez Tűz Tamástól (1916—1992) is beemel egy többsoros idézetet, és gregorián kottát is mellékel a szöveghez. Az indító ciklus és vers címe: Passió. A változatos betűtípusok, méretek, vastagságok kifejezetten látványkönyvet eredményeznek. A szöveg hűen szolgálja a szerző vizuális törekvését. Írásai többnyire rövidek és titokzatosak, de nem megfejthetetlenek. A test misztériumában állandóan érzékeljük a lélek jelenlétét, és a test maga mind a kötet kezdetén, mind a záró, a megjelenítést lekerekítő szövegekben (*A diófa hajlékában, Ars poetica - Hommage à Pilinszky*) a kisdedet, a gyermek Jézust vetíti elének. A „hús szentsége” tehát a gyermek, a megszületett, magának az életnek a misztériuma, mitológiája.

(Finta Éva: MODERNSÉG és EMLÉKEZET – Gondolatok Németh Péter Mikola *Mysterium Carnale* c. kötetete kapcsán –i Miskolci Keresztény Szemle – 2022, XVIII. évf. 2-es szám.)

(::::)

„Szeretni indultam / azóta úton vagyok” – vallja NPM XX. századi álommaradék c. versében. Hamvas Béla *Unicornis*ának egyik aforizmája: „Rilke mondja: Egyszer. Soha többé. Csak egyetlenegyszer. Minden csak egyszer. – A küszöbön állni. Folytonos átlépésben lenni. Élve meghalni, meghalva élni. – A pillanat. Ez a személyesség. Egy. Egyszer. Soha többé. Soha még egyszer. Aki ezt elérte, szabad. És ha szabad, belátja, hogy nem érdemes mást tenni, csakis a legtöbbet. Szeretni. „A tantételek és a tanítás csak a soha el nem múló szeretet vonalán lelhetnek igazi céljukra. Az ember jól előadhatja, hogy mit kell hinnünk, remélnünk, cselekednünk; mégis, a mi Urunk Jézus Krisztus szeretetét kell nyilvánvalóan bemutatni, hogy mindenki megértse: az igazi keresztény erényekből fakadó cselekedeteknek csakis a szeretet lehet kiindulópontja és bevezetője.”

Harmadnapon – Feltámadáskor

Németh Péter Mikola *Mysterium carnale* kötetében *A templom függőnye (II.) áttetsző fólián* Németh Zoltán Pál fotográfiája az összekötő kép a *Compassió* és a *Mysterium carnale* ciklus között. A *Passió* végén a megfeszített halálával a templom falának függőnye fentről lefelé kettéhasad (Mt 27, 51; Mk 15, 38, Lk 23, 45). Jelentése: „a régi templom és áldozatainak ideje lejárt; az előképek és szertartások helyére, melyek a jövőbe

mutattak, most a valóság lép, a „megfeszített karok ölelésének” Jézusa, aki a hitben élőket kiengeszteli az Atyával. A templom függönyének kettéhasadása ugyanakkor azt is jelzi, hogy szabaddá vált az Út a Mindenhatóhoz.”.

(Kiemelések Dörömbözi János: Harmadnapra hangolódva c. tanulmányából)

(:.....)

Németh Péter Mikola nyilvánvalóan megélt és átgondolt szakrális tapasztalatai alapján összegez. Ezekből a korábbi változatokból és a korábbi kötetekből átvett költeményeiből, változó tartalommal, de azonos címmel ellátott kötetében (*Mysterium carne / Misterium ciala*) mintha egész eddigi életművének szintézisét kívánná átnyújtani olvasóinak. Ahogy annak a gyümölcsét is, amit a hagyományos és az új-avantgárd experimentális költői törekvések szintézisre hozatalával elért, felismerve a legfontosabbat: az eszményt, vagy amit annak tart, az ősi spirituális értékeket összhangban a korszerű művészeti eszközökkel még talán lehetséges felmutatni a ma olvasóinak.

(Tomaji Attila: „Örök jelenben...” recenzió részlet a KORTÁRS 2022-es Novemberi számából)

(:.....)

Kilakoltatott lélek

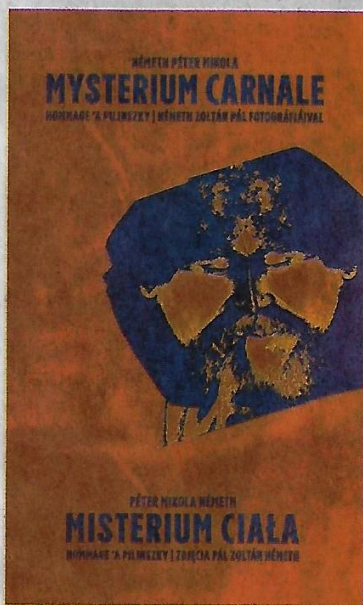
Különleges világba visznek Németh Péter Mikola versei

Miklós Péter

Mint a klasszikus avantgárd, illetve a neo- és posztavantgárd nagy rajongója örömmel vettem kézbe Németh Péter Mikola *Mysterium carne* című, *Hommage a Pilinszky* alcímű, Németh Zoltán Pál fotográfiáival, valamint Csorba Simon ábrázolásaival illusztrált kötetét, amely tavaly, Pilinszky János születésének 100. és halálának 40. évfordulójára jelent meg. A korábban már más verzióban is megjelent könyv jelen kiadásának különlegessége, hogy magyar és lengyel nyelvű.

Németh Péter Mikola könyvének címe magyarul: *Testté vált hittitok*. A kötet összművészeti jellegű, hiszen fotókból, mozgóképkockákból, grafikákból, kéziratokból és gyönyörű tipográfiával megszerkesztett, mégis minimális szövegekből áll és alkot – minden látszólagos töredezettsége ellenére is – koherens egészet. Költői szűkszavúság, filozófiai, nyelvi és strukturális tudatosság, fegyelmelmeztség és letisztultság, illetve az avantgárd évszázados gyökereihez és hagyományaihoz való visszatevés jellemzi.

Annak ellenére, hogy a szó „hagyományos” – magyar irodalmi kánonunkban leginkább Hamvas Béla-i értelmé-

ben vett – tradicionalizmus adja az alapját, az ember humánumból fakadó ősi tudás, a zsidó–keresztény kultúra fogalomkészlete s a posztmodern ember történelmi és társadalmi elgyötörtségének szorongató élménye hegmentesen egységbe forr Németh Péter Mikola alkotói világában, amelynek központi fogalma – a költő számos szöveg-

ében előforduló és performanszainak magmotívumaként megjelenő – „viszszasejtesítés”.

„Legyen meg a Te akaratod / a kilakoltatott lélekben. // Legyen meg a Te akaratod / a kilakoltatott fejekben is. / Azonképpen házkutatást tartass, / úgymond, önkéntes revíziót, / hogy visszasejtesedjen; / hogy visszasejtesíthess / mi benned mennyei – // azonképpen itt, a Földön is / életre tévedt egyszerűsége” – olvashatjuk a *Parancsolat* című versben. Ez a létünkben fakadó emberi létállapotnak az individuális és szociális szinten való ösztönös megélése.

Németh Péter Mikolánál ez nem valamiféle populáris és vulgáris New Age-ből eredő szinkretista szellemi zúrza- var, hanem az antik kultúrák, a legrégebbi magyar népi hagyományok és a folyamatosan alakuló vallási kultuszok rétegeinek ismeretéből fakadó harmóniára való törekvés. A kötet szövegei és képei nemcsak Németh Péter Mikola (költő, író, esszéista, performer, szerkesztő, kulturális menedzser, a Magyar Írószövetség tagja) különleges világába vezetnek el bennünket, de hozzásegítenek önmagunk jobb megismeréséhez is.

Németh Péter Mikola: *Mysterium carne – Hommage a Pilinszky*. Napkút Kiadó, Budapest, 2021.

Magyar Nemzet, 2023.

(A kötet a NAPKÚT Kiadó gondozásában jelent meg 2021-ben, Pilinszky János születése 100. évében, az Őnnepi Könyvhétre.)

TOVÁBBI RENDEZVÉNYEINK AZ IPOLY EURORÉGIÓBAN
2024-es Előzetes

Június 22-én, szombaton a Múzeumok Éjszakáján

XXXV / 1. EKSZPANZIÓ – Nemzetközi Kortárs Művészeti Találkozó
az „ÁLOM” hívógondolatára Balassagyarmaton a Palóc Múzeumban;

Szeptember 6-7-8-án, péntek-szombat-vasárnap

XXXV / 2. EKSZPANZIÓ – Nemzetközi Kortárs Művészeti Találkozó
„VISSZASEJTÉSÍT” tematikája Vácott a Madách Imre Művelődési Központban
és a Tragor Ignác Múzeumban;

xxx